

kríž v štor, ko podrejo drevo? »V bližini Luč je bilo. Žal žene so se gorskega moža bale in tudi pastirjem je bil nevaren. Toda žal ženam, ki so se hodile gret k ljudem, ni prišel do živega. Sploh pa so pastirji vedeli, da se pred gorskim možem lahko rešijo le, če hitro sedejo na štor, v katerega je vrezan kríž.«

Videčnikove vistorije nas popeljejo v naš svet planin.

Franc Ježovnik

Planinstvo v Žalcu živi

V občini Žalec se zanimanje za planinstvo prav nič ne manjša.

Marsikdo sicer oporeka planinstvu, da bi bilo šport, drugi zopet poudarja, da je planinstvo tudi športna panoga, ki nudi marsikaj. Letos je leto športa v turizmu. Ali ne bi bilo prav, da bi bilo kdaj tudi leto planinstva v turizmu?

Planinstvo lahko marsikaj nudi, lahko je tudi povezano s kulturo.

Na to zvrst planinstva opozarja zadnja številka Rukzaka, glasila PD Žalec. V 2. številki je bila predstavljena zgodovina planinstva v Savinjski dolini, v tretji je Savinjska planinska pot. Kronološko je prikazana zgodovina poti. V sestavku »Po Savinjski planinski poti« **Božo Jordan** opiše pot: tudi kulturne spomenike, ki jih obišče popotnik ob poti, tudi naravne pojave itd. Ali ni to turistična ponudba? Je! To potrjuje 1900 podeljenih značk v 25 letih.

Dušan Šip razmišlja v glasilu o članstvu in prihodnosti: »Prav neverjetno je, kam vse je segla slovenska planinska ideja v svoji zgodovini. Segla je v vse dejavnosti naše družbe. Množično zahajanje v gore z upoštevanjem vseh vrednot, povezanih z naravo, nam daje pečat planinskega naroda... Najpomembnejši je bil visok etični in moralni odnos članov planinske organizacije do narave in do ljudi...«

V občini Žalec število članstva v PD ne pada: leta 1996 je bilo 2.438 članov, leta 1997 2.579 – indeks je 105,78.

V Rukzaku je poročilo predsednika PD Žalec, objavljena so poročila sekcij, predstavljen je Dom na Bukovici, objavljeni so načrti dela za leto 1998.

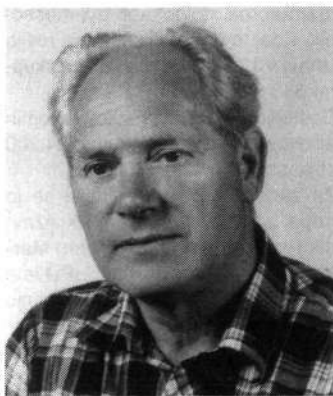
Objavljeno je vabilo na občni zbor in vabilo na Romanov pohod, ki ga organizirajo v spomin na **Romana Miklavca**, ki se je ponesrečil v stelah Kamnika.

Nekateri planinski pohodi so organizirani ob različnih praznikih. Tako je PD Zabukovica 8. marca letos organiziralo že 11. Pohod žená na Hom. Na 4. pohodu je bilo samo 77 pohodnic, na 11. že 203, med njimi jih je bilo 38 iz PD Planika Maribor. Na vseh dosedanjih 11 pohodih je bilo pet pohodnic, na desetih devet žená, spominsko vazo za udeležbo je prejelo 11 pohodnic. Najstarejša je bila **Marija Ruper** iz Žalca, rojena leta 1913.

Franc Ježovnik

društvene novice

Ing. Vili Vybihal – sedemdesetletnik

Skoraj neopazno, brez odmevnj-šega javnega blišča, je šel mimo nas življenjski in delovni jubilej ing. agronomije **Vilija Vybihala**, dolgoletnega planinstvu zvestega in predanega predsednika PD Polzela, uspešnega, požrtvovalnega ter prizadevnega urednika »Hmeljarja« in številnih krajevnih monografij z območja Savinjske doline, pa dveh zajetnih zvezkov Savinjskega zbornika (Žalec 1978 in 1983) ter številnih priložnostnih strokovnih in drugih publikacij, sodelavca Enci-

klopedije Slovenije, dejavnega člana Novinarskega društva Slovenije ter dobitnika številnih javnih in strokovnih priznanj.

Vili Vybihal se je rodil 12. junija 1927 v Novem Sadu. Brezskrbno otroštvo je preživel pri starih starših na Polzeli, šolska leta pa v svojem vojvodinskem rojstnem mestu. Po koncu 2. svetovne morije se je za stalno preselil na Polzelo. Bil je dijak I. celjske gimnazije in je kasneje opravil dveletni učiteljski tečaj v Ljubljani. Po odsluženju 18-mesečnega vojaškega kadrovskega roka je učiteljeval na podeželsko-hribovskih osnovnih šolah, in sicer v Paki pri Velenju, Topolšici ter v Belih Vodah nad Šoštanjem. Pomagal je zgraditi tako paško kot belovojsko osnovno šolo. Leta 1956 je v Topolšici ustanovil taborniško društvo »Topli vrelec«. Leta 1958 je zapustil prosvetno službo in se zaposlil v kmetijski zadrugi Polzela, kjer je postal vodja kooperacije. Med letoma 1960 in 1962 je ob delu študiral na Višji agronomski šoli v Mariboru in študij uspešno zaključil z diplomom. Z novim strokovnim znanjem je sprejemal čedalje odgovornejše delovne zadolžitve in obveznosti v okviru Kmetijskega kombinata Hmezd Žalec. Postal je vodja sadjarško-drevesničarskega obrata Mirošan pri Kasazah, upravnik kmetijske zadruge Prebold, od leta 1965 pa vse do upokojitve leta 1989 je bil glavni in odgovorni urednik Hmeljarja, ki je glasilo Kmetijskega kombinata Hmezd. Poleg naštetih delovnih obveznosti je v prvih povojnih letih opravljal še najrazličnejša druga dela: na polzelskem krajevnem ljudskem odboru je bil referent za razdeljevanje živilskih kart v obdobju racionalizirane prehrane, potem je delal kot skladiščnik, pomožni knjigovodja, dispečer pri DES Celje in še kaj.

Na tem mestu se jubilanta spominjamo predvsem zaradi njegovih pomembnih zaslug za planinstvo, njegovo razširitev in uveljavitev na območju Savinjske doline.

Že kot srednješolec se je vključil med celjske športnike. Tekmoval je kot tekač – »srednjeprogaš« pri celjskem Klavarju, kot dijak **prof. T. Orla** je postal član Klavarjeve

planinske sekcije in smučar. Krajši čas se je posvetil tudi igranju (velekega) rokometa na celjski Glaziji, ki je ni več. Vendar je glavnino prostega časa namenjal gorništvu, pozimi pa predvsem turnemu smučanju po Golteh, Smrekovcu, Raduhi, Savinjskih Alpah in Pohorju. Na goriška brezpotja in prepadne strmine ter v plezarijo sta ga uvajala že tedaj priznana in uveljavljena celjske alpinista **Ciril Debeljak-Cic** in **Stane Veninšek**, a je vse do danes raje ostal zvest uhojenim planinskim potem. Kljub odgovornemu delu in zahtevnim delovnim obveznostim je vedno našel čas za obisk slovenskih gora. Prehodil je številne naše vezne planiske poti ter se seznanil s precejšnjim delom gorskih sistemov Jugoslavije, razgledoval pa se je tudi s posameznih vrhov bolgarskih, romunskih in avstrijskih gora.

V povojnem obdobju je bilo tudi med Polzelani in okoličani čedalje več rednih obiskovalcev razglednih vrhov po okoliških hribih in slovenskih gorah. Spodbudne zglede so zajemali in črpali pri predvojnem planincu in današnjem starosti savinjskih gornikov **Ernestu Jelenu** (roj. 1911).

Konec petdesetih let je postal V. Vybihal med najožjimi pobudniki in ustanovitelji PD Polzela, ki je uradno začelo delovati 26. aprila 1959. leta, naš jubilar pa je postal njegov podpredsednik. Odtlej je med najvidnejšimi aktivisti polzelskega društva, od leta 1981 pa do danes tudi njegov predsednik. Že kot podpredsednik društva se je s svojimi najožjimi sodelavci zavzemal za planinsko postojanko na dominantni in razgledni Gori Oljki (733 m). Po spletu ugodnih okoliščin so zapuščeno in propadajočo cerkveno stavbo kmalu obnovili in preuredili v prijeten planinski dom, ki so ga odprli leta 1963. Toda že po nekaj letih so ga izgubili, ki je prešel v posest in upravo družbenega gostinstva občine Žalec. Kasneje so z njim upravljali še nekateri zasebniki in dom je začel vidno ter naglo propadati. Leta 1981, ko je inž. V. Vybihal postal predsednik društva, je ponovno oživela zamisel za pri-

dobitev doma na Gori Oljki. Po potrebnih in temeljiti obnovi ter ureditvi lastninskih zadev so dom slovesno izročili svojemu namenu 25. septembra 1982. Od tedaj dalje je naš jubilar tudi njegov skrben gospodar. Od leta 1987 ima PD Polzela tudi kočjo na bližnjem Vimperku, ki je dobro obiskana ob koncih tedna.

Nemajhne skrbi za obe planinski postojanki niso omrtvile in ne zavrle mnogoterih prizadevanj za nadaljnjo rast društva in njegovo organizacijsko utrditev. Predsednik društva večkrat poudarja, da morajo biti društvene dejavnosti privlačne, prijetne in koristne za vse generacije članstva, od otrok v vrtcih in osnovnošolcev do zaposlenih in upokoencev. V ta namen prirejajo predavanja in tečaje s področja gibanja v gorah, varstva narave, gorske straže itd. Tudi letos poteka na Polzeli planinska šola, ki jo obiskuje 40 učencev osnovne šole. Polzelski planinci že več let izdajajo koledar letnih društvenih prireditev in drugih dejavnosti, žepni koledarček, razglednice idr.

Inž. V. Vybihal je bil dejaven še na drugih področjih. Uveljavil se je kot pobudnik in urednik šestih obsežnih krajevnih monografij (Letuš skozi čas, Trnava, Gomilsko, Gotovlje, Griže z Zabukovico in Polzela) ter še nekaterih priložnostnih publikacij, ki predstavljajo združeno, lovsko ali športno dejavnost na območju Savinjske doline. Njegovo delo je bilo vedno odmevno in cenjeno tudi v javnosti in zanj je prejel več priznanj: red dela s srebrnim vencem, občinsko Savinovo priznanje (1982), Voljčevo priznanje za časnikarsko delo (1986), častni zlati znak PZS (1989) idr.

Uspešne in odmevne dejavnosti PD Polzela kakor tudi njegova vidna vloga v vsakdanjem življenju prebivalstva so tesno povezane s prizadevnim delom njegovega predsednika V. Vybihala ter njegovih najbližjih sodelavcev. Zanje pogosto poudarja, da so čudoviti, planinstvu zvesti in njegovemu zlahtnemu izročilu predani ljudje.

Jubilantu, spoštovanemu in cenjenemu predsedniku inž. Viliju Vybi-

halu, želimo, da bi mogel tudi v prihodnje z vsemi svojimi močmi in sposobnostmi, pridobljenimi bogatimi izkušnjami ter z razsodnostjo prekaljenega gornika, pa s svojim zavzetim, preudarnim in predanim delom služiti planinstvu ter tvorno sooblikovati razgibano dejavnost polzelskega kakor tudi savinjskega planinskega društvenega življenja.

Milan Natek

31 let izletniške dejavnosti

V Velenju so se leta 1967 začeli sistematično ukvarjati z organizirano planinsko izletniško dejavnostjo, pri čemer je vsekakor treba omeniti prve planinske aktiviste, ki so bili in so še vedno **Valter Demšar**, **Peter Ficko**, **Stane Jamnikar**, **Anica Podlesnik**, **Franc Ojsteršek**, **Julka Škorjanc** in **Miroslav Žolnir**. Tako v matičnem društvu kot tudi v sekcijah po podjetjih, krajevnih skupnostih in šolskih krožkih se jim je pridružil še na desetine novih vodij izletov in vodnikov. Planinstvo je postalo pravo športno rekreativno gibanje, ki je na območju Šaleške doline zajelo več tisoč odraslih in mladine.

Do konca leta 1997 je bilo opravljenih 566 izletov, kar gotovo ni zanemarljivo. Za sezono 1998 je seveda že izdelan program izletov, ki jih bo matično društvo imelo 18, ter devet prireditev oziroma večjih planinskih akcij, med katerimi je treba posebej omeniti planinski tabor v Logarski dolini, odprto planinsko šolo in prireditve ob 50-letnici PD Velenje.

Planinci iz Velenje seveda že uredničujejo letošnji program. Med drugim so se 10. januarja udeležili spominskega pohoda Rogla-Osankarica in se tako pridružili mnogim planincem, ki so se prišli pokloniti žrtvam Pohorskega bataljona. Dne 24. januarja pa je bil že 22. planinski ples, kjer sta pri pripravah sodelovala društveni upravni odbor in propagandna komisija. Bil je v Beli dvorani v Velenju, na njem ni manjkalo glasbe in vsega dobrega, kar sodi k takemu srečanju. Višek plesa je bil – tako kot vsakokrat doslej – polnoči, ko so vsi skupaj, polna